

RESURSELE INFORMAȚIONALE ALE BIBLIOTECII U.T.M. ÎN SPRIJINUL PROCESULUI EDUCAȚIONAL (ANALIZA SWOT)

Zinaida Stratan

Biblioteca U.T.M.

Asigurarea informațional-documentară a procesului educațional este funcția de bază a bibliotecii universitare. Situația Bibliotecii U.T.M. în această direcție, prezentată prin intermediul analizei SWOT, a permis formularea sarcinilor curente și în perspectivă ale bibliotecii cu privire la dezvoltarea colecțiilor, automatizarea proceselor de lucru cu colecțiile, antrenarea beneficiarilor în activitățile de achiziție, deselecție și de asigurare a integrității colecțiilor.

Cuvinte cheie: Biblioteca UTM, asigurarea informațional-documentară, SWOT, statistica bibliotecii, tehnologii informaționale, opiniile beneficiarilor, relații de colaborare, sarcinile bibliotecii.

Asigurarea informațional-documentară a procesului educațional este funcția de bază a Bibliotecii UTM. Ea este reflectată în Misiunea bibliotecii care prevede: „Organizarea și asigurarea accesului la informație vizavi de necesitățile procesului educativ-didactic și de cercetare universitar, într-o manieră de îmbunătățire continuă a serviciilor și prestațiilor pentru beneficiari, de aliniere la cerințele învățământului determinate de procesul de la Bologna”.

Care este situația bibliotecii în problema vizată, dificultățile cu care se confruntă, necesitățile, sarcinile în perspectivă – sunt expuse în forma unei analize SWOT.

I. PUNCTE FORTE (STRENGTHS)

1. Existența unui fond documentar reprezentativ al literaturii tehnice. Acesta reflectă o evoluție a gândirii tehnice într-o perioadă de timp îndelungată. Documente în colecție la moment sunt 1 mln. 198 mii volume, editate în ultimele decenii ale sec. XX și prezent. Unui beneficiar al bibliotecii îi revin în mediu 65,7 documente.
2. Dezvoltarea colecțiilor în conformitate cu schimbările procesului din învățământul universitar: acoperirea documentară a disciplinelor noi, asigurarea informațională a procesului de studiu pe 2 niveluri, asistența bibliotecară a lucrului individual al studenților. Anual se achiziționează 22 -25 mii publicații noi; s-au procurat documente pentru așa discipline noi ca: Tehnologii poligrafice,

Tehnologia prelucrării lemnului, Tehnologii alimentare, Design, Management, etc. Colecțiile permit satisfacerea cerințelor complexe individuale ale beneficiarilor.

3. Completarea colecției cu materiale editate la Secția Redactare și Editare UTM. Din această sursă la colecțiile bibliotecii se adaugă în mediu anual cca 14000 volume, 130 titluri. Aceste lucrări acoperă substanțial necesitățile informaționale ale studenților.
4. Extinderea abonării la periodice. În special aceasta se referă la domeniile de studiu cu acoperire insuficientă de carte. În comparație cu anul 2002 numărul de reviste științifice a crescut cu 98 titluri și constituie 197 titluri / 250 abonamente.
5. Posibilitatea completării colecției din diverse surse: Achiziții, cumpărare de la autori, donații, schimb de publicații, Secția Redactare și Editare UTM.
6. Constituirea colecției electronice, care include: publicații ale cadrelor didactice, cărți scanate, documente electronice. În prezent pe site-ul bibliotecii sunt plasate cca 100 manuale digitizate (cele mai solicitate) din colecție, 170 publicații ale corpului profesoral-didactic.
7. Asigurarea accesului la baze de date specializate EBSCO, FIPS și alte surse Internet.
8. Prezența colecției bogate de materiale de referință: dicționare tehnice explicative și bilingve, dicționare enciclopedice, anuare statistice, reviste referative, teze de doctor și autoreferate. Printre edițiile valoroase ale colecției se numără: Enciclopedia Brokgauz și Efron în 81 volume (ediția 1890), Lexicon Tehnic Român în 19 volume, Mc Graw Hill Enciclopedia Science and Technology în 20 volume, Dicționar Enciclopedic în 6 volume, Webster, Larousse, etc. De publicații de referință dispun și filialele bibliotecii la facultăți.
9. Întreținerea dialogului permanent cu beneficiarii bibliotecii privind dezvoltarea colecțiilor: catedrele, profesorii, doctoranzii, studenții. Se practică diverse forme de colaborare: Zile de Informare, Zile ale catedrelor, solicitarea opiniei prin chestionare, boxa de idei; rubricile *Achiziții de carte* și *Întreabă bibliotecarul* de pe site-ul Bibliotecii.
10. Modernizarea sistemului de informare despre documentele existente în colecție prin intermediul Catalogului Electronic, expoziției virtuale de noi intrări, amplasate pe pagina Web a bibliotecii.

II. PUNCTE SLABE (WEAKNESSES)

1. Insuficiența resurselor financiare disponibile pentru achiziție și respectiv volumul redus de achiziții. Cheltuielile pentru achiziția publicațiilor / per beneficiar alcătuiesc 27,85 lei., adică se achiziționează 0,35 volume per beneficiar.
2. Biblioteca nu dispune de baze de date solide de informație în domeniile tehnicii și științelor ingineresti.
3. Insuficiența tehnologiilor informaționale moderne, din care motiv se atestă nemulțumirea beneficiarilor cu privire la locuri puține de lucru la calculator, viteza redusă a Internetului.
4. Dispersarea colecțiilor creează incomodități pentru beneficiari în vederea consultării documentelor.
5. Decalajul existent în proporția achiziției documentelor pentru filialele bibliotecilor la facultăți. Aceasta se datorează poziției diferite a decanatelor și mijloacelor bănești inegale alocate pentru cumpărarea publicațiilor.
6. Colecțiile bibliotecii sunt amplasate în spații neadecvate. Ultimele etaje ale blocurilor nu sunt indicate pentru păstrarea cărților.
7. Majoritatea colecțiilor nu sunt disponibile accesului liber pentru beneficiari ceea ce reduce capacitatea de acces la informație.

Punctele slabe ale bibliotecii sunt percepute și de către beneficiari. Constatăm aceasta dintr-un sondaj, privind calitatea serviciilor de bibliotecă.

Astfel, respondenții au menționat: sunt multe refuzuri, puțină literatură de specialitate, cărți vechi, amplasarea inadecvată a spațiilor de lectură și împrumut.

De mare popularitate se bucură serviciul „navigare Internet”, pe care îl utilizează 46,5 % din subiecții chestionați. Însă, menționând folosirea serviciilor electronice, respondenții au spus, că acestea sunt greu accesibile din cauza timpului redus de lucru la calculator.

La întrebarea: „Numiți domeniile, temele pe care nu le regăsiți în colecțiile bibliotecii”, beneficiarii au enumerat o multitudine de domenii, discipline științifice care nu sunt prezente în colecții. De exemplu, la FCGC: Tehnologia construcțiilor în condiții extreme, normative în construcții; FM: Tehnologii moderne în transport, UTIU; FIMCM: protecția muncii în construcția de mașini, politologie, filozofie, limbi străine; FIU: Tehnologia covoarelor, Proiectarea îmbrăcămintei, artă, modă, decorare, tehnologii poligrafice, etc. De la toate facultățile s-a optat pentru asigurarea informațională a domeniilor: macroeconomie, microeconomie, managementul Calității, etc. În plus, ei s-au referit și la așa parametri ai achiziției ca: genul documentelor (solicitând materiale didactice, standarde, reviste științifice), limba lucrărilor (optând pentru documente în limbile română, engleză, franceză), hotarele cronologice (preferând lucrări recente, dar la unele domenii și informație retrospectivă), numărul de exemplare (cerând mai multe exemplare) etc.

În cadrul analizei SWOT am determinat oportunitățile bibliotecii privind achiziția.

III. OPORTUNITĂȚI (OPPORTUNITIES)

1. Implicarea activă a Direcției bibliotecii și a managerilor funcționali în procesul de achiziție (șefii filialelor, șefii serviciilor).

2. Receptivitatea și susținerea dezvoltării colecțiilor de către Administrație (rectorat, decanate).
3. Prezența interesului constant al beneficiarilor pentru creșterea și actualizarea colecțiilor.
4. Participarea la Consorții de biblioteci privind completarea partajată a resurselor.
5. Aprobarea Proiectului privind reconstrucția unui edificiu pentru bibliotecă, care ar extinde spațiile și ar asigura accesul liber la raft al beneficiarilor.

Îngrijorează riscurile care pot să afecteze stabilitatea dezvoltării bibliotecii.

IV. RISCURI (THREATS)

1. Instabilitatea financiară. Lipsa unor reglementări la nivel de Stat și Universitate ce ar garanta minimumul de mijloace financiare pentru achiziția de publicații.
2. Lipsa sistemelor de protecție și securitate a colecțiilor.
3. Pericolul refluxului de personal din cauza motivării salariale slabe.
4. Diminuarea poziției și imaginii bibliotecii din cauza tehnologiilor informaționale depășite.
5. Numărul mare și în continuă creștere a restanțierilor.

Analiza SWOT ne-a permis să determinăm sarcinile bibliotecii în perspectivă privind asigurarea informațional-documentară a procesului educațional. Acestea sunt:

- Elaborarea Politicii de Achiziție a bibliotecii, unde vor fi stipulate principiile, normativele și modalitățile de dezvoltare a colecției.
- Extinderea accesului la bazele de date de specialitate. Alocarea mijloacelor bănești pentru abonarea la noi baze de date.
- Intensificarea schimbului internațional de publicații, inclusiv atragerea partenerilor noi. Completarea sistematică a fondului de publicații de schimb pentru necesitățile de parteneriat.
- Îmbunătățirea condițiilor de păstrare a colecțiilor: reparații curente, reînnoirea mobilierului de bibliotecă, soluționarea problemei reparației documentelor deteriorate.
- Reglementarea modalităților de lichidare a restanțierilor.
- Dotarea bibliotecii cu echipament tehnic modern.

În concluzie: Biblioteca universității conștientizează importanța implicării în asigurarea informațională continuă a procesului educațional și didactic universitar. Realizările principale ale bibliotecii se referă la actualizarea colecțiilor, abordarea diferențiată a formării colecțiilor pe facultăți, oferirea informației pe suport electronic. Totodată Biblioteca se confruntă cu probleme legate de insuficiența mijloacelor financiare vizavi de procurarea bazelor de date, extinderea parteneriatului cu biblioteci de peste hotare, dotarea tehnică. O problemă stringentă a bibliotecii este și asigurarea integrității colecțiilor.

Sarcinile curente și în perspectivă ale bibliotecii țin de modernizarea bibliotecii, alinierea la experiențele avansate, adaptarea permanentă la schimbările din învățământul universitar.

